

**Základná škola Milana Rastislava Štefánika,
Športová 470, 900 46 Most pri Bratislave**

Smernica č. 1/2024

Interný predpis k prevencii pedikulózy (zavšivavenia)

Smernica nadobúda platnosť odo dňa: 18. 1. 2024

Smernicu spracoval: Mgr. Ladislav Peciar

Článok 1

Legislatívne východiská

Zákon NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona NR SR č. 140/2008 Z. z. ustanovuje v § 51 povinnosti fyzických osôb a v § 52 povinnosti fyzických osôb – podnikateľov a právnických osôb plniť opatrenia na predchádzanie ochoreniam. Podľa § 12 ods. 2 písm. e) citovaného zákona medzi takéto opatrenia patrí aj dezinfekcia a regulácia živočíšnych škodcov. Regulácia živočíšnych škodcov, t. j. dezinfekcia a deratizácia sú preventívne opatrenia vykonávané na zamedzenie vzniku a šírenia prenosných ochorení. Pri vzniku a šírení prenosných ochorení sa vykonávajú opatrenia priamo v ohnisku nákazy. Takýmto škodcom je pre človeka aj voš detská, na ktorej reguláciu výskytu sa vykonáva dezinfekcia.

Vyhláška MZ SR č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach a požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež a bodu 3.1 prevádzkového poriadku školy.

Vyhláška MZ SR č. 585/2008 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení.

Článok 2

Charakteristika

Pedikulóza – zavšivenie, sa vyskytuje na celom svete, postihuje ľudí všetkých vekových skupín, hlavne však deti. Pôvodca pedikulózy voš detská (*Pediculus capitis*), cudzopasník živiaci sa krvou hostiteľa, je schopný parazitovať iba na človeku.

Žije vo vlasatej časti hlavy, ale aj napr. v obočí, brade, fúzoch. Samček dosahuje veľkosť 2 – 3 mm, samička 2,9 – 3,5 mm. Voš detská má ústne ústroje prispôsobené k bodaniu a saniu. Živí sa prúdiacou krvou, za prirodzených podmienok prijíma potravu každé 2 – 3 hodiny. Samičky kladú denne 3 – 4 vajíčka (hnidy) ku koreňom vlasov pevným prakticky nerozpustným tmelom. Z vajíčok sa liahnu larvy (pri teplote 25 °C za 13 – 19 dní, pri teplote 30 °C za 7 – 14 dní). Vývoj vší z vajíčok cez larválne štádia až k dospelému jedincovi trvá priemerne 20 dní, jeho dĺžka závisí od teploty (pri teplote 28 – 30 °C trvá vývoj 18 – 22 dní, pri 37 °C 14 – 15 dní).

Vajíčka (hnidy) zostávajú na vlasoch i po vyliahnutí vší. Živé hnidy sú žltobiele s rozmermi 8 x 0,3 mm, po vyliahnutí sú priesvitné. Na vrchole hnidy je viečko, ktorým vyliahnutá voš vylezie. Dospelé samičky žijú priemerne 3 týždne. Za život nakladú asi 100 – 140 vajíčok.

Prenos ochorenia

Voš parazituje len na človeku, a preto zdrojom nákazy je zavšivený človek. Vši sa šíria priamym kontaktom v kolektíve (škola, rodina, ubytovne), ale aj pri hre. Šíria sa aj prostredníctvom rôznych predmetov (hrebeň, kefa, čiapka, osobná alebo posteľná bielizeň). Ak sa vši dostanú na golier odevu, môžu preliezať aj na šaty druhých osôb, napr. v šatníkoch, šatniach a v spoločných skrinkách.

Diagnostika ochorenia

Je dôležitá dôkladná prehliadka vlasov, pri ktorej hľadáme vši a hnidy. Charakteristickým miestom nálezu hníd je najmä časť hlavy za ušami a zátylku. Jediným spoľahlivým dôkazom trvajúcej zavšivavenosti je nález živých lezúcich vší.

Článok 3

Povinnosti školy, školského zariadenia a rodičov žiakov

1. Dodržovanie hygienických zásad v škole vrátane dodržiavania osobnej hygieny.
2. Zabezpečenie informovanosti všetkých rodičov detí, žiakov navštevujúcich školu, školské zariadenie o prevencii výskytu vší v zariadení a ich povinnostiach.

Rodič zodpovedá za dodržovanie hygienických zásad v rodine a dodržiavanie osobnej hygieny vrátane týchto činností:

- častá výmena osobnej a posteľnej bielizne,
 - pranie bielizne pri vysokých teplotách,
 - pranie a dezinfekcia čiapok, šatiek, šálov, hrebeňov,
 - vykonávanie pravidelných prehliadok vlasov detí, poslanie dieťaťa do kolektívneho zariadenia bez vší a hníd,
 - informovanie triedneho učiteľa, vedenie školy, školského zariadenia o výskyte vší u svojho dieťaťa za účelom zabezpečenia opatrení aj v kolektívnom zariadení.
3. Vedenie školy zabezpečí do 48 hodín informovanie všetkých rodičov, že sa v škole vyskytli vši, a požiada rodičov o súčinnosť, tzn. aby priebežne kontrolovali vlasy u svojich detí.

Článok 4

Postup pri podozrení na výskyt prenosného parazitárneho ochorenia

1. Pri akomkoľvek podozrení pedagóga na možný výskyt vší (žiak sa škriabe, je nepokojný, nesústredený) je potrebné vykonať kontrolu prezeraním vlasovej časti hlavy a oznámiť túto skutočnosť vedeniu školy, pričom žiaka s podozrením na výskyt vší pedagóg v spolupráci s vedením školy diskretné izoluje od kolektívu. Pedagóg pri riešení problému výskytu vší u žiakov postupuje citlivo a s individuálnym prístupom.
2. Pedagóg neodkladne informuje zákonného zástupcu telefonicky, zároveň ho oboznámi o postupe pri odstraňovaní vší a hníd. Aby to bolo preukázateľné, dá si to podpísať (príloha č.1), a odporučí mu navštíviť príslušného lekára kvôli potvrdeniu alebo vyvráteniu diagnózy zavšivavenia, aby po prípadnom potvrdení tejto diagnózy podľa jeho pokynov zabezpečil odvšivavenie žiaka. Zároveň ho požiada, aby zabezpečil vyvarenie, prípadne vypratie posteľnej a osobnej bielizne žiaka pri vysokých teplotách, o jej dôkladné vysušenie a vyžehlenie.
3. Pedagóg dohliadne, aby vrchný odev (hlavne čiapky, šály) a ďalšie predmety, s ktorými prichádza hlava žiaka do styku, neboli spoločne uložené (v šatni, na vešiakoch a podobne) s odevmi a predmetmi ostatných žiakov, prípadne aby ich iní žiaci nepoužívali.

4. Škola podrobí dezinfekcii aj predmety (žienky), ktoré prichádzajú do styku s vlasovou časťou hlavy, a to vyvarením, prípadne postriekaním insekticídnym prípravkom na lezúci hmyz, nechá ich dôkladne vyvetrať a minimálne 3 – 4 dni ich nebude používať. Dezinfekciu vyššie uvedených vecí je potrebné zopakovať po 8 – 14 dňoch na zaistenie spoľahlivého účinku.
5. Vedenie školy zabezpečí do 48 hodín informovanie všetkých rodičov triedy a skupiny ŠKD o výskyte vší v škole písomnou informáciou zaslanou rodičovi.
6. Vedenie školy požiada zákonných zástupcov žiakov o súčinnosť, o priebežnú kontrolu vlasov svojich detí, o vykonanie domácej dezinfekcie v rovnakom čase v celom kolektíve, v ktorom bol výskyt vší zistený (aj u zdravých členov). Informácie o dezinfekčných preparátoch je možné získať u praktického lekára, prípadne v lekárňach. U žiakov zopakovať dezinfekciu po 8 – 14 dňoch na zaistenie spoľahlivého účinku.
7. Vzhľadom na možný vznik rezistencie (odolnosti) vší na tieto prípravky je úspešnosť týchto chemických postupov len asi 80 %. Z tohto dôvodu je dôležité opakované mechanické vyčesávanie mokrých vlasov hustým hrebeňom 2 – 3x týždenne po dobu jedného mesiaca. Pre likvidáciu pedikulózy je nevyhnutné ošetrovanie hrebeňov, kief a iných predmetov, ktoré boli použité počas ošetrovania dezinfekčným prípravkom.
8. Pedagóg následne vykonáva v žiackom kolektíve preventívne opatrenia, a to priebežným sledovaním charakteristických prejavov možného výskytu vší u ďalších žiakov.
9. Opätovný nástup žiaka do školy je možný iba po predložení potvrdenia od zákonného zástupcu žiaka (príloha č. 2), že žiak je spôsobilý pre opätovný návrat do kolektívu. Škola je povinná toto potvrdenie od zákonného zástupcu vyžadovať.
10. Rodič má povinnosť starať sa o dieťa vrátane umožnenia poskytnúť mu zdravotnú starostlivosť.
11. Ak rodič odmieta liečenie dieťaťa, možno túto skutočnosť považovať za nedodržanie povinnosti starostlivosti o dieťa a dochádza aj k porušeniu základných práv dieťaťa. Riešenie tejto situácie je v kompetencii zodpovedných inštitúcií v sociálnej oblasti.

Článok 5

Záverečné ustanovenie

1. Pokyny uvedené v tejto smernici sú záväzné pre všetkých zamestnancov školy ako aj pre zákonných zástupcov žiakov.
2. Opatrenie v rámci prevencie, ako aj pri samotnom výskyte vší je uverejnené na webovej stránke školy.
3. Tento pokyn riaditeľa školy nadobúda účinnosť dňom vydania.

Most pri Bratislave 18. 1. 2024

Mgr. Ladislav Peciar
riaditeľ školy

Príloha č. 1 Postup pri odstraňovaní vší

Podľa § 28 odst. 1 písm. a) zákona č. 36/2005 Z .z. o rodine sú rodičia povinní starať sa o zdravie dieťaťa. Sú teda povinní zaistiť neodkladne liečbu – odvšivenie dieťaťa.

Na odvšivenie použite iba prípravky na to určené a postupujte podľa návodu na použitie. Tieto prípravky sa aplikujú iba pri výskyte živých vší. Po umytí vlasov špeciálnym šampónom dieťaťu hlavu umyte, opláchnite, vlasy prečešte hrebeňom s hustými zúbkami, z hlavy odstráňte všetky mŕtve vši aj hnidy. **Tento postup je potrebné opakovať v intervale troch dní a potom aj následne po 8 – 14 dňoch**, aby ste hlavu dieťaťa dokonale zbavili všetkých hníd a vší.

Zavšivenie sa dá dokázať alebo vylúčiť iba vyčesávaním pomocou hustého hrebeňa od korenkov vlasov po končeky aspoň 5 minút z celého povrchu hlavy nad svetlou podložkou, napr. vaňou, hárkom papiera. Všetky potreby, ktoré používate na česanie dieťaťa, ošetríte prípravkom, rovnako aj všetky pokrývky hlavy, ako čapice, šiltovky a pod., dezinfikujte a vyperte. Dôležitá je častá výmena osobnej a posteľnej bielizne, pranie bielizne pri vysokých teplotách. Rovnako potrebné je preventívne vykonať ošetrovanie celej rodiny a zistiť, či náhodou vši nemajú aj ostatní členovia rodiny. Ostrihaním vlasov na menej ako 7 mm je možné zamedziť výskytu vší.

Prípravok, ktorý by usmrcoval hnidy – vajíčka vší prilepené k vlasom – v súčasnosti na trhu neexistuje!

Dostupné prostriedky proti všiam obsahujú účinné látky, ktoré z dôvodu ochrany zdravia detí neprenikajú dotkanív, a preto ani neusmrcojú zárodky vší ukryté v hnidách. **Jediný spôsob, ako odstrániť hnidy, je ručne ich vlas po vlase sťahovať dolu nechtami.** Keď vlasy dieťaťa navlhčíme, vyčesávanie hníd a vší ide lepšie. **Dieťa môže nastúpiť do školy až po odstránení všetkých hníd.**

Meno žiaka:

Svojím podpisom potvrdzujem, že som bol/-a oboznámený/-á s postupom pri odstraňovaní vší a hníd z vlasov svojho dieťaťa.

Dátum:.....

Podpis zákonného zástupcu žiaka:.....

Príloha č. 2

Základná škola M. R. Štefánika, Športová 470, Most pri Bratislave

Potvrdenie

Meno a priezvisko žiaka:.....

Dátum narodenia:.....

Týmto potvrdzujem, že menovaný žiak je bez pedikulózy.

V dňa

Podpis zákonného zástupcu žiaka: